

PRO PŘÍPAD OHROŽENÍ

Příručka pro obyvatele

DŮLEŽITÁ TELEFONNÍ ČÍSLA TÍSŇOVÉHO VOLÁNÍ

Zjistíte-li mimořádnou událost (požár, havárii chemického nebo průmyslového zařízení...), která ohrožuje osoby nebo majetek, okamžitě volejte číslo **150 - (Hasičský záchranný sbor)**

Při předávání zprávy uveďte:

- kde hoří
- co hoří
- své jméno a číslo telefonu, ze kterého voláte
- po skončení hovoru zavěste a čekejte na zpětný dotaz k ověření pravdivosti zprávy o požáru.

Pomoc zdravotnické záchranné služby se vyžaduje při všech stavech ohrožujících život. Privolává se prostřednictvím telefonu **155 - Zdravotnická záchranná služba**.

Pokud jste svědky dopravní nehody nebo spáchání trestního činu volejte telefonní číslo **158 - Policie ČR** nebo **156 - Městská policie**.

Pro všechna výše uvedená tísňová volání je společné mezinárodní číslo **112**.

OBEČNÉ ZÁSADY

Při ohrožení, o kterém můžete být vyrozuměni prostřednictvím sirén, zprávou v rozhlasu, televizi, z tisku nebo hlášením místního rozhlasu, pojízdného rozhlasového vozu, megafonu, a od spoluobčanů, se snažte dodržovat následující zásady:

- **RESPEKTUJTE** a snažte se získávat informace z oficiálních zdrojů (rozhlas, televize, místní rozhlas, vyhláška krajského nebo obecního úřadu apod.).
- **NEROZŠÍŘUJTE** poplašné a neověřené zprávy.
- **VARUJTE** ostatní ohrožené osoby ve svém nejbližším okolí.
- **NETELEFONUJTE** zbytečně - telefonní síť je v situacích ohrožení přetížena.
- **NEPODCEŇUJTE** vzniklou situaci.
- **POMÁHEJTE** sousedům, zejména starým, nemocným a nemohoucím lidem.
- **UVĚDOMTE SI**, že největší hodnotu má lidský život a zdraví a až potom záchrana majetku.
- **UPOSLECHNĚTE** pokynů pracovníků záchranných složek, orgánů státní správy a samosprávy.

VAROVNÉ SIGNÁLY

V České republice máme v současné době tři varovné signály. Všeobecná výstraha (konec vzdušného poplachu). Katastrofa (vzdušný poplach). Nebezpečí zátopové vlny.

Signál „VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA“ – je vyhlášen kolísavým tónem po dobu 140 vteřin, vyhláší se za účelem upozornění na možné nebezpečí.

Signál „POŽÁRNÍ POPLACH“ - tento signál je vyhlášen přerušovaným tónem sirény po dobu 1 minuty nebo přerušovaným signálem, který má tvar 25 vteřin nepřetržitého tónu. Vyhláší se za účelem svolání jednotek požární ochrany.

Signál „zkouška sirény“ – je prováděn každou první středu v kalendářním měsíci ve 12,00 hodin

ZVUK SIRÉNY

Zvuk sirény znamená vždycky nějaké nebezpečí. Siréna varuje. Její zvuk připomíná, že došlo k neočekávané události, která ohrožuje životy občanů, majetek a životní prostředí. Bude nutné se ukrýt nebo opustit ohrožený prostor, popřípadě zahájit záchranné práce nebo splnit jiná nařízení, která vyhlásí představitelé samosprávy nebo státní správy. Sirény jsou spolehlivým prostředkem varování obyvatel před nebezpečím a mohou být použity podle potřeby místně, na území okresu a bude-li to vyžadovat situace i na území celého státu.

Varovný signál sirény, který ohlašuje nebezpečí, je nutné odlišovat od signálu, kterým se provádí pravidelné akustické zkoušky sirén. Tyto zkoušky však jsou oznamovány předem v ústředních sdělovacích prostředcích a provádějí se na území celého státu dvakrát ročně - pravidelně z jara a na podzim v poledních hodinách. Na území okresů se akustické zkoušky uskutečňují podobným způsobem podle plánu okresů a tyto zkoušky jsou obyvatelům oznamovány rovněž předem ve spolupráci s regionálními sdělovacími prostředky. Jsou však i místa, kde se varování musí zabezpečit jiným způsobem.

KDYŽ ZAZNÍ SIRÉNA

Níže uvedené pokyny platí jen tehdy, pokud zjevně nejde o povodňové ohrožení nebo havárii vodního díla a vzniku zátopové vlny.

1) OKAMŽITĚ SE UKRYJTE.

- Vyhledejte úkryt v nejbližší budově. Tou může být výrobní závod, úřad, kancelář, obchod, veřejná budova i soukromý dům.
- Děti, které jsou ve škole, je nutné ponechat ve škole a neposílat je domů nebo se snažit se je ze školy vyzvednout. Škola se o ně postará a sdělí jim co mají dělat.
- Jestliže cestujete automobilem a uslyšíte varování, je nejlepší okamžitě automobil zaparkovat a vyhledat úkryt v nejbližší budově.

2) ZAVŘETE DVEŘE A OKNA

Když se ukryjete v budově, musíte zavřít dveře a okna kvůli bezpečnosti osob uvnitř. Siréna může s velkou pravděpodobností signalizovat zrovna únik toxických látek, plynů, radiačních zplodin a jedů. Uzavřením prostoru snížíme pravděpodobnost vlastního zamoření.

3) ZAPNĚTE RÁDIO NEBO TELEVIZI

Informace o tom, co se stalo, proč byla spuštěna siréna a varováno obyvatelstvo a co dělat dále, uslyšíte v pravidelných relacích a zpravodajských vstupech na vaší regionální rozhlasové stanici. Ve většině míst však tyto informace budou vysílány na některém místním vysílači v pásmu VKV(FM). Zajistěte si proto předem přenosný radiopřijímač VKV a baterie. Tyto informace je možné vysílat i v obecním rozhlase nebo pomocí tzv. „mluvících sirén“, které po varovném signálu sdělí krátkou slovní informaci.

CO DĚLAT, KDYŽ BUDE NAŘÍZENA EVAKUACE

- K situaci, kdy bude nutné po varování co nejrychleji opustit ohrožený prostor, může dojít při nejrůznějších druzích ohrožení. Pokyn k evakuaci bude předán z příslušného krizového štábu obyvatelstvu v ohrožených místech formou tísňové informace. Zpravidla bude k tomu využita lokální stanice VKV(FM).
- V takovém případě je potřebné dodržet zásady pro opuštění bytu, vzít si sebou evakuační zavazadlo a dostavit se na určené místo. Způsob provedení evakuace se dozvíte z vysílání rádia VKV(FM) nebo v místním veřejném rozhlase z obecního hlášení. Je vždycky nutné respektovat nařízený způsob evakuace, aby nedošlo ke zbytečným panikám a dopravním problémům.
- Bude-li povoleno použít vlastních vozidel, vezměte s sebou tolik osob, kolik bude možné, sledujte dopravní informace vysílané v rádiu a řiďte se dopravními pokyny policie a místními úpravami pomocí dopravních značek. Dostavte se do určeného

shromaždiště, které se dozvíte z vysílání dopravních relací v rozhlasu.

- Jestliže nejde použít vlastní vozidlo (nebo nebude bezpečné jeho použití) a přeprava se uskuteční s využitím prostředků veřejné dopravy, dozvíte se z rozhlasového vysílání nebo z obecního (městského) rozhlasu, jak je přeprava zajištěna a kam se máte dostavit (kde je místo, kam pro vás přepravní prostředky přijedou).
- Přeprava nemocných, postižených, nemocnic, škol apod. se zajišťuje pomocí přepravních prostředků přidělených obci se zvláštním zřetelem ke specifitě cestujících. Tuto přepravu řídí personál příslušné instituce, která má k tomuto úkolu vydané příslušné pokyny.

HAVÁRIE V CHEMICKÉM ZÁVODĚ, VE SKLADU CHEMIKÁLIÍ NEBO PŘI DOPRAVNÍ HAVÁRII S ÚNIKEM NEBEZPEČNÝCH LÁTEK

Hlavní činností obyvatelstva je ochrana před účinky chemických látek vhodnými ochrannými prostředky, ukrytí nebo evakuace.

Nezbytná doporučení:

- Co nejdříve se ukryjte v uzavřené místnosti.
- Uzavřete a utěsněte okna a dveře a další otvory.
- Vypněte ventilaci.
- Sledujte zprávy v rozhlasu, televizi a místní rozhlasová hlášení.
- Připravte si prostředky improvizované ochrany.
- Připravte si evakuační zavazadlo.
- Dům opusťte jen na pokyn.

HAVÁRIE V JADERNÉM ENERGETICKÉM ZAŘÍZENÍ NEBO JINÁ HAVÁRIE S ÚNIKEM RADIOAKTIVNÍCH LÁTEK DO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Hlavní činností obyvatelstva je ochrana před účinky radioaktivních látek vhodnými, předem připravenými, či improvizovanými prostředky s ochrannými vlastnostmi, ukrytí nebo evakuace.

Nezbytná doporučení:

- Co nejdříve se ukryjte v uzavřené místnosti (nejlépe ve sklepních prostorách), pokud možno na straně odvrácené od jaderného zařízení.
- Uzavřete a utěsněte okna a dveře.
- Vypněte ventilaci a utěsněte další otvory.
- Sledujte zprávy v rozhlasu, televizi a místní rozhlasová hlášení.
- Připravte si prostředky improvizované ochrany.
- Připravte si evakuační zavazadlo.
- Jodové přípravky (tablety) a prostředky individuální ochrany odeberte a použijte až na základě veřejné výzvy.
- Dům opusťte jen na pokyn.

V případě radiační havárie jaderné elektrárny Dukovany a Temelín se obyvatelé, žijící v zóně havarijního plánování, řídí pokyny provozovatelů jaderných elektráren a orgánů státní správy a samosprávy.

VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA

Kolísavý tón sirény po dobu 140 sekund

Vyhlašuje se v případě, **kdy může dojít** k ohrožení života a zdraví člověka v důsledku živelní pohromy, havárie s únikem nebezpečných látek či jiné mimořádné situaci většího rozsahu.

Hlavní činností je poslech zpráv

Nezbytná doporučení:

- Sledujte zprávy v rozhlasu, televizi a místní vyhlášky a řiďte se vydanými pokyny.
- Upozorněte sousedy.
- Nevytvářejte panické situace.
- Zachovejte klid.
- Na vyžádání poskytněte pomoc při přípravách záchranných opatření.
- Připravte si evakuační zavazadlo.

NEBEZPEČÍ ZÁTOPOVÉ VLNY

Vyhlašuje se v případě náhlého protržení hráze vodní nádrže a vzniku zátopové vlny nebo při vzniku zátopových vln v důsledku přívalových dešťů.

Hlavní činností je evakuace z ohrožených prostorů.

Nezbytná doporučení:

Zanechejte veškeré činnosti, opusťte urychleně ohrožený prostor a vystupte na nejvyšší místo v terénu. Je-li více času, řiďte se pokyny z rozhlasu a televize nebo pokynů záchranářů, pokyny pro evakuaci. Před odchodem do evakuačního prostoru respektujte doporučení uvedená v bodu: Co dělat, když bude nařízena evakuace.

EVAKUAČNÍ ZAVAZADLO

Evakuační zavazadlo se připravuje pro případ opuštění bytu v důsledku vzniku mimořádné situace nebo nařízené evakuace.

Jako evakuační zavazadlo poslouží běžné lehké cestovní zavazadlo, např. batoh, cestovní taška nebo kufr. Zavazadlo označte svým jménem a adresou.

Obsahuje:

- Základní trvanlivé potraviny, nejlépe v konzervách, dobře zabalený chléb a hlavně pitnou vodu.
- Předměty denní potřeby, jídelní misku a příbor.
- Osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a cennosti.
- Přenosné rádio s rezervními bateriemi.
- Toaletní a hygienické potřeby.
- Léky, svítilnu.
- Náhradní oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo příkrývku.
- Kapesní nůž, zápalky, šití a další drobnosti.

PROSTŘEDKY IMPROVIZOVANÉ OCHRANY OSOB V RADIOAKTIVNĚ A CHEMICKY ZAMOŘENÉM PROSTŘEDÍ

Pokud nemáme k dispozici prostředky individuální ochrany a musíme si chránit dýchací orgány a povrch těla, použijeme prostředky improvizované ochrany.

- K ochraně dýchacích orgánů použijeme vodou navlhčené roušky zhotovené z kapesníku, ručníku, utěrek apod.
- Hlavu chraňte čepicí, kloboukem, šálou či kuklou tak, aby vlasy byly úplně zakryty a zvolená pokrývka hlavy chránila též čelo, uši a krk. Oči chraňte brýlemi - lyžařskými či motoristickými, ruce chraňte rukavicemi. K improvizované ochraně těla poslouží oblek, kombinéza, sako, kalhoty, plášť nebo pláštěnka do deště. Nohy chraňte nejlépe vysokými botami nebo holínkami.
- Při návratu ze zamořeného prostředí do bytu odložte v předsíni veškerý svrchní oděv do igelitového pytle a zavažte jej. Pokud je to možné, pečlivě se osprchujte, otřete do sucha a oblečte se do čistého oděvu.

ZÁSADY PRO OPUŠTĚNÍ BYTU NEBO RODINNÉHO DOMU V PŘÍPADĚ EVAKUACE

- Uhaste otevřený oheň v topidlech.
- Vypněte elektrické spotřebiče (mimo ledniček a mrazniček).
- Uzavřete přívod vody a plynu.
- Vezměte evakuační zavazadlo, uzamkněte byt, na dveře dejte oznámení, že jste byt opustili a dostavte se na určené místo k evakuaci.
- Ověřte, zda i sousedé vědí, že mají opustit byt.
- Dětem vložte do kapsy oděvu cedulku se jménem a adresou.
- Kočky a psy si vezměte s sebou.
- Ostatní domácí zvířata včetně exotických zvířat, která přežijí delší dobu, nechejte doma, zásobte je před odchodem potravou.

UKRYTÍ OBYVATELSTVA

- Přípravu a organizaci ukrytí obyvatelstva řeší orgány státní správy a samosprávy.
- Ukrytí obyvatelstva je zabezpečeno ve stálých úkrytech budovaných již v míru investičním způsobem. V hlavním městě Praze se pro ukrytí obyvatelstva využívá i ochranný systém metra, k ukrytí slouží tunely a nástupiště metra. Současná kapacita stálých úkrytů a metra nezabezpečuje ukrytí všech obyvatel.
- Informace o možnosti ukrytí ve stálém úkrytu získáte u příslušného obecního (obvodního, městského) úřadu.
- Občané, kteří nemají v blízkosti bydliště stálý úkryt, mohou si vybudovat improvizovaný úkryt v prostorech domu, kde bydlí svépomocí, úpravou prostorů ve vhodných částech bytu a obytného domu.
- Před odchodem do úkrytu si s sebou vezměte evakuační zavazadlo a dodržte zásady pro opuštění bytu.

CHOVÁNÍ OBYVATEL V ÚKRYTECH

- Chovat se ukázněně a řídit se pokyny pro ukrytí.
- Udržovat v pohotovosti prostředky individuální ochrany nebo improvizované prostředky ochrany a použít je v závislosti na vzniklé situaci.
- Šetřit vodou, jídlem a pitím.
- Udržovat pořádek a čistotu.
- Zdržovat se v určeném prostoru, zbytečně nepřecházet, nehlučet a hlasitě nehovořit.
- Za všech okolností se chovat klidně a ukázněně, vzájemně si pomáhat, zejména starším a nemocným osobám a ženám s dětmi.
- Nekouřit, nezapalovat svíčky, lampy, zapalovače, vařiče ani jiné zdroje tepla a světla s otevřeným ohněm. Nepoužívat elektrické vařiče jakéhokoli druhu.

Ve společných stálých úkrytech se stanovuje úkrytový řád a členové úkrytového družstva.

ZODOLNĚNÍ IMPROVIZOVANÉHO ÚKRYTU

■

Uzavřete okenní a dveřní otvory a oblepte veškeré spáry lepící páskou. Otvory je možné zpevnit zalděním cihlami, kameny nebo pytli s pískem nebo hlínou.

- Vchodové dveře zesilte prkny a vzpěrami.
- Rovné stropy podepřete trámkami nebo sloupky z kulatiny.
- Klenuté stropy nepodepírejte.

Při dokonalém utěsnění ochranného prostoru, ve kterém není filtroventilační zařízení nelze setrvat déle než 2 až 3 hodiny podle objemu vnitřního prostoru a počtu ukryvaných osob (2 m³ prostoru na osobu).